

De Digitale Snelweg

Vogels kijken langs De Digitale Snelweg

Nummer 47

Peter Meijer

Gedichtegedachten

Aramis en Chalotje geven de bezoekers van hun website <http://www.gedichtegedachten.be> iets mee om over na te denken, namelijk onder andere het gedicht 'Vogelleed', dat is opgedragen aan de duizenden vogels die zich te pletter vliegen tegen de geluidswal langs de HST-sporen tussen de Belgische grens en de Moerdijk. De website bevat nog meer gedichten over vogels en over andere zaken.

Mensenwerk

Mensenwerk is ook de bedreiging voor het regenwoud in Indonesië. Daarom vind ik het initiatief genomen door Pieter van Eijk zo goed. Hij schrijft: "In het voorjaar van 2004 heb ik een bezoek gebracht aan het Kerinci Soblat National Park in Indonesië, een enorm groot park bedekt met regenwoud dat zich over honderden kilometers uitstrekt door de bergen

en laaglanden van Sumatra (zie <http://www.kerinci.org>). Het park is een paradijs voor vogelaars met een grote voorraad aan endemen waarvan sommigen nog maar een paar jaar geleden zijn (her)ontdekt. In het park leven neushoorns, tijgers, tapirs en waarschijnlijk nog een aantal onontdekte zoogdier-soorten. Sommige wetenschappers geloven in het bestaan van de orangpendek, een aapachtig wezen dat al honderden jaren wordt gezien maar waarvan het bestaan nog nooit wetenschappelijk is bewezen. Ik heb in het park onvergetelijke dagen gehad en heb genoten van de magische schoonheid van het gebied, maar aan de rand van het park kom je ook de minder leuke kanten tegen die het park sterk bedreigen: Sporen van stropers (die in hoog tempo de in 1988 herontdekte Schneiders Pitta wegvangen) zijn overduidelijk. Langs de rand van het park hakken lokale boeren met eenvoudige bijlen enorme woudreuzen om en zo wordt het park in zorgwekkend tempo 'opgeknagd' om plaats te maken voor kool- en kaneelvelden. Ik heb met het parkbeheer gesproken over deze problemen. Ondanks dat het hun aan alles ontbreekt en ondanks bedreigingen en brandstichtingen door illegale houtkappers, hebben deze mensen hart voor de zaak en doen ze erg hun best om het park zo goed mogelijk te beheren. Ze denken zelf dat het betrekken van lokale dorpelingen bij het park de sleutel tot een duurzaam beheer is en ze willen zich daarbij het liefst op de lokale jeugd richten, omdat de toekomst van het park in hun handen ligt. Daartoe hebben zij een vogelclub voor kinderen

Vogelleed

*Wallen van glas, schier eindeloos,
belijnen de kim met het horizonlicht.
Ze dempen tot een nauwelijks hoorbare hoos
't gedruis van de klokvaste landklievende schicht.*

*Benedendijks onder deze razende Thalys
amuseert mij keer op keer het weghollend vee.
Sompige weilanden met sloten vol lis
dompelen mij in een nostalgisch pensee.*

*Vogelsilhouetten, in sporen van bloed,
scheren nu plots door Magritte's hemelsblauw.
Geschrokken denk ik aan 't onwetend broed
dat hongerend wacht in nesten van rouw.*

Eén van de vele slachtoffers van de geluidswanden.
Foto: Vogelbescherming Vlaanderen v.z.w.

opgericht waarmee ze met regelmaat het park intrekken om naar vogels (en andere natuur) te kijken. Het project is een groot succes: maar liefst veertig kinderen zijn al lid van de club en onlangs hebben ze een website opgericht om nog meer mensen aan te trekken (<http://burung.kerinci.org/>, tijdelijk nog in het Indonesisch.), er was alleen ÈÈn probleem: voor de kinderen waren slechts vier verrekijkers en drie vogelboeken beschikbaar. Telescopen hadden ze niet, hoewel ze af en toe wat materiaal van Flora en Fauna International konden lenen. Ik heb toen beloofd te kijken of ik hun probleem kon oplossen. Inmiddels is er een inzamelingsactie geweest en zijn diverse overvloedige en ongebruikte kijkers en telescopen ingezameld. Deze zijn door vrijwilligers meegenomen naar het land en in gebruik genomen. Verdere ideeën voor het verzamelen van sponsorgelden waarmee meer optische hulpmiddelen en vogelgidsen (in het Indo-nesisch, oftewel Maleis, officieel Bahasa Indonesia, red.) gekocht kunnen worden zijn welkom. Reacties graag naar mijn persoonlijke e-mail: Pietervaneijk@hotmail.com Mocht u kunnen helpen, dan graag.

Middelste Bonte Specht

Rolf de By en Carl Derks meldden: òOp een niet nader aan te geven plek in Twente hebben Middelste Bonte Spechten gebroed. De vogels werden oorspronkelijk op 7 maart ontdekt en werden sindsdien nauwlettend in de gaten gehouden. Dat was niet altijd makkelijk aangezien ze tamelijk stil waren en wij niet graag regelmatig het geluid af wilden spelen. De vogels werden nooit buiten een perceel van ongeveer 250x350 m aangetroffen. Het perceel is onderdeel van een nogal oud eiken/haagbeukenbos met hier en daar een spar of den. Veel bosonderhoud van het oude type vindt niet meer plaats en sommige eiken zijn niet geheel gezond meer. Andere soorten die er broeden, zijn Appelvink, Kleine Bonte Specht, Goudhaan, Boomklever, Spreeuw en Grote Bonte Specht. Van de laatste twee bevonden zich nesten in de onmiddellijke nabijheid van dat van de Middelste Bonte Specht.

De vogels waren duidelijk op 7 maart al gepaard, gezien hun gedrag. Dat verklaart, denken wij, het stille gedrag in de weken daarna: de vogels werden bij al onze

In een niet met name genoemd gebied in Twente waar de Middelste Bonte Specht voorkomt kan men onder andere ook de Boomklever aantreffen.
Foto: Otto Plantema.

bezoekjes bijna nooit roepend aangetroffen en met regelmaat moesten wij langdurig zoeken voordat ÈÈn of twee exemplaren werden gevonden. Vaak was dat op basis van zichtwaarneming, veelal nogal hoog in de (eiken)kruinen. Vocale activiteit nam pas toe, toen er grotere jongen in het nest aanwezig waren. De Middelste Bonte Specht nestelde aan de onderkant van een afgebroken, stevige stam van een Amerikaanse Eik, op circa 5,8 m boven de grond. In april 2004 werd eerst nesthakken geconstateerd op circa 250 m van het uiteindelijke nest. Dat eerste nest, in een Zomereik op circa 6,5 m, was toen circa 30 cm diep, maar het is verder nooit in gebruik gezien. Pas later werd het tweede nest gevonden, dat ten tijde van de vondst al nagenoeg af was. Op 8 juni vlogen minstens drie jongen uit, maar er kan sprake zijn geweest van een vierde jong. De link <http://www.ornitaxa.com/MBS/MBS4inet.wmv> geeft toegang tot een 1 Mb groot videobestand waarin twee kleine clips staan. De opnamen zijn van respectievelijk 4 en 6 juni 2004 van een tweetal voederbezoekjes en van het grootste jong.† In het nabijgelegen Sammerrott in Duitsland mocht de Club van Nederlandse Vogelkundigen zich tijdens een excursie verheugen in enkele roepende exemplaren. Samen met de broedende

vogels in Bad Bentheim mogelijk een 'moedergebied' voor de Middelste Bonte Spechten in de buurt van Losser. Sammerrott is trouwens een prachtig gebied.

Boerenzwaluwen

In juli 2004 werden acht Buidelmezen gemeld. Ze zaten nabij de Ringplek Elburg. Het bloknummer had uw digitale snelweg-berijder erbij gekregen, maar dan is het toch nog lastig zo'n plek te vinden. Twee auto's aan de kant van het weggetje waren een teken dat er mensen moesten zijn. Door bonenstokken liep ik voorzichtig naar een plek waar een tafeltje, meetmateriaal, een weegschaaltje, ringen en een tang te zien waren. De ringplek was gevonden. In het riet zag ik mistnetten en even verder hoorde ik boerenzwaluwgeluiden.

Opeens kwamen er drie mensen uit het riet vandaan. Eén van hen was natuurlijk Bennie van den Brink, dat kon niet missen. Hij kwam echter niet met zwaluwen, maar met Kleine Karekieten en er was ook een IJsvogel gevangen. Ik kreeg direct van Bennie een les in de groei van staartpennen of liever in het niet goed groeien van deze pennen. Een smalle witte streep over de staartpennen wees erop dat de vogel ergens een groeistoornis opgelopen moest hebben. De schoolmeester sprak. 'Jij doet toch dat artikel...'? Heb je al eens op www.boerenzwaluw.nl gekeken? Ik wist niet dat deze website bestond en dus keek ik dezelfde avond naar deze zeer informatieve website. De hand van de meester is te herkennen. Kijkt u zelf maar eens op <http://www.boerenzwaluw.nl> (of op <http://www.nioo.knaw.nl/projects/boerenzwaluw/index.htm>).

Wij lazen ook nog een e-mailtje over een hybride van een Boerenzwaluw met een Huiszwaluw. Bennie schrijft: "Zoals jullie weten komen bij Boerenzwaluwen nu en dan kruisingen voor met Huiszwaluwen. Ze groeien op in de nesten van Boerenzwaluwen, wat betekent dat het wijfje is bevrucht geraakt door een mannetje Huiszwaluw. Deze week deed ik mijn 'rondje Boerenzwaluwen', toen ik bij één van de nesten een jong met wit stuitje aantrof. Een hybride dus. Het was één exemplaar in een nest van vijf jongen: vier Boerenzwaluwen en die kruising. Het broedsel was ongeveer een week oud en de veerontwikkeling was op gang gekomen, korte stoppels over het hele

lichaam. Ik had nog niet eerder een dergelijke kruising als nestjong gezien en behalve dat de witgekleurde stuit opviel, waren ook de pootjes licht gekleurd en gedeeltelijk van veertjes voorzien. Deze kenmerken zijn bekend (zie op de website). Nieuw kenmerk voor mij was echter de snavelkleur. Bij Boerenzwaluwen is die bleek geelwit (haast wit). Bij deze kruising was hij geel, net als bij jonge Huiszwaluwen het geval is. De kleur van de snavelrand verschilde duidelijk met die van de jonge Boerenzwaluwen. Voor zwaluwringers een vrij gemakkelijk kenmerk: even alle koppen dezelfde kant op en de gele bek van de kruising valt direct op".

Gluren naar Gierzwaluwen

Bij het zoeken naar parende vogels tussen de groepen Gierzwaluwen hier en op Madeira voelde ik mij wel een voyeur. Pierre-René Legrand deed enige malen een oproep en verzocht te letten op parende Gierzwaluwen. Daarbij spelen gegevens zoals datum, plaats, tijdstip en eventuele andere bijzonderheden een rol. Sinds Pierre-René zijn vraag stelde, hoor ik van medevogelaars dat het niet zo vaak voorkomt dat men parende Gierzwaluwen ziet. In juni 2004 zaten wij in Den Oever bij het schor en plots hoorden wij een toename van het gieren. Twee Gierzwaluwen vlogen naar elkaar toe. Heel even raakten zij elkaar en voorbij was het hoogtepunt. Op Madeira zag ik in juni 2004 ook twee Eilandgierzwaluwen die 'het deden'. Zij sierden de daad op door in een pirouette omlaag te vallen, terwijl zij tegen elkaar aan vlogen. Een prachtig gezicht, zij het dat het maar een seconde duurde. Wie ook waarnemingen van parende Gierzwaluwen heeft, kan deze doorsturen naar Pierre-René. Op zijn website over Gierzwaluwen en andere zwaluwen staan veel gegevens over deze vogelsoorten: <http://groups.yahoo.com/group/martinets-hirondelles>. Zijn e-mailadres is: p.r.legrand@infonie.fr. De website is in het Frans, maar berichten in het Engels zijn ook welkom. Op <http://www.chm.nl/Gierzwaluwproject2004/GierzwaluwIntro.htm> kon men de afgelopen zomer het wel en wee van Gierzwaluwen zien, nadat de daad en het eierenleggen waren geschied. Ad van Uchelen (e-mail: a.a.van.uchelen@hccnet.nl) is de bouwer van deze site. Terwijl ik dit stukje schrijf

Een klavecimbelbouwer in Amsterdam zoekt meeuwenveren voor zijn instrumenten. Foto: Jaap Visser.

kijk ik op de website en zie in de nestkast nog een Gierzwaluw zitten. Het is één van de jongen die op 23 of 24 juni uit het ei is gekomen. De verwachting is dat deze jongen zo rond 6 augustus zullen uitvliegen. Dat is volgende week en dan te weten dat er over enkele dagen geen gierzwaluwgroepen meer te zien zullen zijn. Dat is werkelijk uniek. Hopelijk krijgen wij volgend jaar weer een mogelijkheid Gierzwaluwen zo te volgen. Trouwens, de website bevat ook archiefbeelden en daarvan worden de beeldjes, die elke dertig seconden ververs worden, achter elkaar gezet en zo ziet u een filmpje. Zeer de moeite waard. Wie zelf ook zoiets zou willen opzetten, kan terecht bij de webmaster.

Turdus merula

In aflevering 42 van deze rubriek in *het Vogeljaar 52* (1) maakte ik melding van een website die alleen aan de Merel is gewijd. De link is inmiddels gewijzigd en de site is nu te vinden op: <http://www.turdusmerula.nl>.

Vogelgebieden en reisbeschrijvingen

Al eerder maakte ik melding van websites waar informatie over gebieden te halen is. De illusie dat er één website komt waar alles te vinden is, heb ik niet. Er zullen altijd mensen zijn die zich met eenzelfde onderwerp bezighouden. Diversiteit is een natuurlijk gegeven. Voor degene die iets speciaals zoekt, is dat alleen maar plezierig. De website <http://www.eurobirding.com/forum/> is gemaakt door de Denen Ulrik en Christian Svane.

Waarnemingen rondom Alkmaar

Heel bijzonder was de Kwak die in de loop van juni en juli regelmatig de tuin bezocht van bekende vogelaars uit die contreien. De ouders van deze vogelaars hadden elke avond aanloop. Meestal begon de 'voorstelling'

even na 22.00 uur en zo tegen 23.00 uur vloog de vogel weer weg. Soms was hij een avond niet te zien. Schitterend. Prachtige foto's zijn er van deze vogel te zien. Hoe vaak en wanneer de vogel werd gezien staat ook op de site van de Vogelwerkgroep Alkmaar: <http://www.kleine-alk.nl>.

Meeuwenveren gezocht

Joel Katzman is klavecimbelbouwer in Amsterdam en één van de weinigen die nog gebruikmaakt van vogelveren voor de plectra of slaghamertjes van het instrument. Bij gebrek aan slagpennen van Raven gebruikt hij meeuwenveren, maar ook daar kan hij nauwelijks meer aan komen. Ten einde raad deed hij een beroep op de luisteraars van het radioprogramma Vroege Vogels om veren te verzamelen. Carolien Eijkelboom verzamelt de veren voor Joel Katzman. Zij verzoekt de gevonden veren te sturen naar: Carolien Eijkelboom, Nieuwe Kijk in 't Jatstraat 49, 9712 SC Groningen. Inzenders van vijftien of meer veren krijgen een CD of concertkaartjes thuisgestuurd.

Prijzige prijsduiven

Hoe zorg je ervoor dat jouw prijsduiven niet opgegeten worden? Gewoon voedsel geven waardoor ze niet aantrekkelijk zijn voor hun predatoren. Althans dat meldt 'Scotsman', via <http://news.scotsman.com/latest.cfm?id=3391978>. Tenslotte kost het een paar centen, zo'n winner!

Valkeniers

Heeft u problemen met het opvoeden van een Kerkuil? Kijk op <http://www.valkeniers.be> en u kunt allerlei informatie over het houden van roofvogels vinden. Erg toch.

Mocht u mij op zaken willen attenderen of naar aanleiding van bovenstaande reageren:

■ P.C. Meijer, Mossel 16, 1775 JB
Middenmeer, (0227) 50 35 59, e-mail adres:
meijerpc@quicknet.nl (**let op: het e-mailadres
is gewijzigd!**)

Mijn website vindt u op: [http://members.tripod.com/
pcmeijer/index.html](http://members.tripod.com/pcmeijer/index.html)

Via de link *het Vogeljaar* surft u naar de startpagina van De Digitale Snelweg, websites van vogelaars en diverse vogelorganisaties. De links uit de voorgaande afleveringen vindt u er ook.